

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΨΗΦΙΑΚΗΣ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ
ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΥ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΩΝ
ΘΕΜΑΤΩΝ**

**Δ/νση: Φραγκούδη 11 και Αλ. Πάντου
Τ.Κ.: 101 63 Αθήνα
Πληρ.: Ε. Μονεμβασίτης
Τηλ.: 210 9098610 ή 213-1318610
Email: ke@mindigital.gr**

ΠΡΟΣ: Τη Βουλή των Ελλήνων
Διεύθυνση Κοινοβουλευτικού Ελέγχου
Τμήμα Ερωτήσεων & ΑΚΕ

ΚΟΙΝ.: Βουλευτή κ. Κ. Αδάμου
Διά της Βουλής των Ελλήνων

Θέμα: «Απάντηση στην υπ' αρ. 2928/424/23.12.2020 Ερώτηση και Αίτηση Κατάθεσης Εγγράφων της βουλευτού κ. Κ. Αδάμου»

1. Σε απάντηση της εν θέματι Ερώτησης και Αίτησης Κατάθεσης Εγγράφων, σας γνωρίζουμε τα ακόλουθα:

Από την πρώτη στιγμή εμφάνισης κρουσμάτων Covid-19 στην Ευρώπη κρίθηκε αναγκαία η άμεση προετοιμασία της Πολιτείας για την αντιμετώπιση της υγειονομικής κρίσης. Με σκοπό τον περιορισμό της εξάπλωσης της πανδημίας στη χώρα, ξεκίνησε η λήψη μέτρων ήδη από τις αρχές Μαρτίου και κλιμακώθηκε με το κλείσιμο των καταστημάτων και την επιβολή των μέτρων περιορισμού στην κυκλοφορία και τη μετακίνηση των πολιτών σε όλη την επικράτεια.

Χαρακτηριστικό της πανδημικής κρίσης είναι η διαρκής, συχνά ταχεία και απρόβλεπτη μεταβολή των συνθηκών και των δεδομένων. Η συνεχής και αποτελεσματική προσαρμογή στις ταχέως μεταβαλλόμενες καταστάσεις απαιτεί ακριβείς πληροφορίες και δεδομένα, έτσι ώστε να λαμβάνονται εγκαίρως οι πλέον κατάλληλες αποφάσεις.

Ταυτόχρονα, βασική μας φιλοσοφία είναι ότι όλοι οι κανόνες που ακολουθούμε βρίσκονται στην κατεύθυνση της ενδυνάμωσης των πολιτών μέσω της τεχνολογίας. Το να μπορεί το κράτος να μετρά το σύνολο των δραστηριοτήτων του σε κάθε τομέα πολιτικής δύναται να αποτελέσει όχι μόνο εργαλείο αποδοτικότητας και αποτελεσματικότητας αλλά και μηχανισμό μείωσης των ανισοτήτων και βέλτιστης στόχευσης κάθε μέτρου πολιτικής σε εκείνους που πραγματικά το έχουν περισσότερο ανάγκη. Και αυτή η προσέγγιση ενισχύεται ειδικά σε περιόδους διαχείρισης κρίσεων και έκτακτων καταστάσεων.

Σε συνέχεια όλων των παραπάνω, κρίθηκε χρήσιμο να αξιοποιηθούν οι δυνατότητες λογισμικού που καθιστούν δυνατή την οπτικοποίηση των δεδομένων που απαιτούνται για

τη γνώση και αξιολόγηση της κατάστασης ως προς τη διάδοση και τις εστίες εξάπλωσης του ιού, καθώς και ως προς τις συνέπειες της πανδημίας ευρύτερα στην κοινωνία, σε διάφορους τομείς και συνακόλουθα την υποστήριξη της λήψης αποφάσεων από τους εκάστοτε αρμόδιους (όπως τα στελέχη της επιτροπής επιδημιολόγων και της πολιτικής προστασίας) που σε κάθε περίπτωση καλούνται να διατυπώσουν κρίσεις και να λαμβάνουν αποφάσεις εντός ασφυκτικών χρονοδιαγραμμάτων. Σε περιπτώσεις διαχείρισης και αντιμετώπισης κρίσεων, η ακρίβεια αυτών των δεδομένων και η σωστή αποτύπωσή τους σώζει ζωές.

Η γενική κατηγορία συστημάτων τα οποία χρησιμοποιούνται σε τέτοιες περιπτώσεις ονομάζονται συστήματα Επιχειρηματικής Ευφυΐας (Business Intelligence) και μπορούν να συμβάλουν καθοριστικά στη λήψη έγκαιρων και αποτελεσματικών μέτρων και αποφάσεων. Υπό αυτές τις εξαιρετικά σοβαρές και επείγουσες συνθήκες και ελλείψει ενός τέτοιου συστήματος στην κατοχή του ελληνικού κράτους εκείνη τη στιγμή, η Ελλάδα αποφάσισε να αξιοποιήσει ένα τέτοιο σύστημα από την εταιρία Palantir Technologies UK Ltd, όπως άλλωστε έπραξαν αρκετές χώρες και διεθνείς οργανισμοί, στο πλαίσιο αντιμετώπισης της πανδημίας, οι οποίες χρησιμοποίησαν είτε το ίδιο είτε παρόμοιο λογισμικό ως βοηθητικό εργαλείο στη λήψη των αναγκαιών αποφάσεων. Ανάμεσά σε εκείνους που χρησιμοποίησαν το συγκεκριμένο εργαλείο της εν λόγω εταιρίας βρίσκονται το Εθνικό Σύστημα Υγείας της Μεγάλης Βρετανίας (NHS) και το World Food Programme του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών (ΟΗΕ).

Προς επίτευξη του ανωτέρω σκοπού, το Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης προχώρησε στη σύναψη του από 24.3.2020 Συμφώνου Τεχνολογικής Υποστήριξης (“Technology Agreement”) με την εταιρία με την επωνυμία «Palantir Technologies UK Ltd» με αντικείμενο αποκλειστικά και μόνο την οπτικοποίηση δεδομένων και την εξαγωγή περαιτέρω στατιστικών δεικτών και αποτελεσμάτων προς τον προκαθορισμένο σκοπό της αντιμετώπισης της πανδημίας Covid-19. Η επιλογή του λογισμικού της συγκεκριμένης εταιρείας στηρίχθηκε στο γεγονός ότι η εταιρεία: α) διέθετε τεχνογνωσία και εμπειρία στο συγκεκριμένο τομέα (π.χ. Εθνικό Σύστημα Υγείας στη Μ. Βρετανία), και β) προσέφερε άνευ ανταλλάγματος για δοκιμαστική περίοδο αρχικά έξι (6) και εν τέλει εννέα (9) μηνών στην Ελληνική Κυβέρνηση δικαίωμα πρόσβασης και χρήσης του λογισμικού της πλατφόρμας.

Αναλυτικότερα, το σύμφωνο υπεγράφη στις 24.3.2020 για δοκιμαστική περίοδο 6 μηνών, τροποποιήθηκε ακολούθως στις 26.3.2020 πριν από την έναρξη της υλοποίησης του και παρατάθηκε στις 18.9.2020 με τους ίδιους όρους για άλλους τρεις μήνες με ημερομηνία λήξης στις 23.12.2020. Το εν λόγω σύμφωνο δεν παρήγαγε την οποιαδήποτε διοικητική ή οικονομική επιβάρυνση για το Ελληνικό Δημόσιο. Επιπρόσθετα η παραχώρηση της χρήσης του λογισμικού συνιστά απλώς δοκιμαστική χρήση σε συγκεκριμένη και περιορισμένη χρονική περίοδο από την οποία επίσης δεν προκύπτει η οποιαδήποτε δέσμευση για το Ελληνικό Δημόσιο. Σημειώνεται ότι το να προσφέρεται ένα προϊόν για περιορισμένη δοκιμαστική περίοδο χρήσης συνιστά πάγια πρακτική των εταιριών λογισμικού. Δεν τίθεται συνεπώς ζήτημα έκδοσης αποφάσεων ανάληψης δέσμευσης, υπογραφής σύμβασης και εντολών πληρωμής, αφού το ως άνω σύμφωνο δεν είχε οικονομικό αντάλλαγμα και

προοριζόταν σαφώς και αποκλειστικά για δοκιμαστική χρήση.

Συγκεκριμένα, σκοπός του συμφώνου ήταν η αντιμετώπιση της πανδημίας και η προστασία του δημόσιου συμφέροντος στον τομέα της δημόσιας υγείας, μέσω της οπτικοποίησης των τάσεων που υπάρχουν σε αυτή την ευαίσθητη φάση της πανδημίας σε διάφορους τομείς, καθώς και της εξαγωγής περαιτέρω στατιστικών δεικτών στο πλαίσιο της Οδηγίας (ΕΕ) 2019/1024 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 20ης Ιουνίου 2019 για τα ανοικτά δεδομένα και την περαιτέρω χρήση πληροφοριών του δημοσίου τομέα, που έχει ενσωματωθεί στην εθνική νομοθεσία με τον ν. 4727/2020 (Α'184). Στο λογισμικό αυτό μεταφορτώθηκαν από τους ίδιους τους αρμόδιους φορείς του Δημοσίου: i) είτε ανοικτά δεδομένα των αρμοδίων φορέων, όπως Κυκλοφορία διαδικτύου στην Ελλάδα (https://data.gov.gr/datasets/internet_traffic), Κατανάλωση ρεύματος στην Ελλάδα (https://data.gov.gr/datasets/electricity_consumption), τα οποία βοήθησαν στην οπτικοποίηση των συνεπειών της πανδημίας ευρύτερα στην κοινωνία σε διάφορους τομείς - και που στη συνέχεια αναρτήθηκαν στη σελίδα data.gov.gr, ii) είτε ανώνυμα, στατιστικά και δημογραφικά δεδομένα, συγκεκριμένα από τη Γενική Γραμματεία Πολιτικής Προστασίας και από τον Εθνικό Οργανισμό Δημόσιας Υγείας, τα οποία δεν παρείχαν και δεν περιείχαν πληροφορίες από τις οποίες ήταν δυνατή η άμεση ή έμμεση ταυτοποίηση φυσικών προσώπων. Σημειώνεται ότι το λογισμικό της εταιρείας ουδέποτε είχε πρόσβαση σε πληροφοριακά συστήματα του Δημοσίου, τα δε δεδομένα μεταφορτώνονταν σε κάθε περίπτωση από τους ως άνω φορείς στην πλατφόρμα συγκεντρωτικά, ανώνυμα και με ασφαλή κρυπτογράφηση.

Είναι αυτονόητο ότι οι βασικές διαδικασίες διακυβέρνησης δεδομένων και οι αρχές της διαφάνειας και της προστασίας προσωπικών δεδομένων βρίσκονται στον πυρήνα της πολιτικής του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης. Η εκτέλεση και υλοποίηση του συμφώνου συμμορφωνόταν πλήρως προς τον Γενικό Κανονισμό Προσωπικών Δεδομένων (ΓΚΠΔ) και τον ν. 4624/2019 (Α'137), αφού τα δεδομένα που μεταφορτώνονταν στο λογισμικό της εταιρείας ήταν, όπως προαναφέρθηκε: α) είτε ανοικτά δεδομένα των αρμοδίων φορέων, β) είτε ανώνυμα, στατιστικά και δημογραφικά δεδομένα, τα οποία δεν παρείχαν και δεν περιείχαν πληροφορίες από τις οποίες ήταν δυνατή η άμεση ή έμμεση ταυτοποίηση φυσικών προσώπων (υποκειμένων των δεδομένων).

Περαιτέρω και ως εκ περισπού και προς πλήρη διασφάλιση περιελήφθη στο σύμφωνο όρος, σύμφωνα με τον οποίο η όποια χρήση των δεδομένων υπόκειται στις δεσμεύσεις της ενωσιακής και εθνικής νομοθεσίας και ότι τα δεδομένα δεν μπορούν να χρησιμοποιηθούν για κανένα άλλο σκοπό, πλην του σκοπού του συμφώνου, ενώ εξάλλου από την αρχή συμφωνήθηκε πως με το πέρας της διάρκειας του συμφώνου, το οποίο έχει ολοκληρωθεί, η εταιρεία υποχρεούται να διαγράψει όλα τα δεδομένα που είχαν μεταφορτωθεί στην πλατφόρμα.

Παρά το γεγονός ότι, όπως αναφέρθηκε, επρόκειτο για ανώνυμα, στατιστικά και δημογραφικά δεδομένα, ζητήθηκε η διατύπωση γνώμης του Υπευθύνου Προστασίας Δεδομένων (DPO) του Υπουργείου, ιδίως όσον αφορά στην αναγκαιότητα ή μη διενέργειας εκτίμησης αντικτύπου κατ'εφαρμογή του άρθρου 35 ΓΚΠΔ. Σε σχετικό ερώτημα που εστάλη στις 24.3.2020 (αρ. πρωτ. ΕΜΠ 23/24.3.2020) και στις 26.3.2020(αρ. πρωτ. ΕΜΠ 25/26.3.2020) προς τον Υπεύθυνο Προστασίας Δεδομένων, αυτός έκρινε, στις 27.3.2020 (αρ. πρωτ. ΕΜΠ 27/27.3.2020) ότι αυτή δεν είναι αναγκαία για τη συγκεκριμένη επεξεργασία, καθώς τα ανώνυμα, στατιστικά και δημογραφικά δεδομένα που διαβιβάζονταν δεν αφορούσαν προσωπικά δεδομένα, από τα οποία να είναι δυνατόν να ταυτοποιηθεί άμεσα ή έμμεσα οποιοδήποτε φυσικό πρόσωπο, διαβιβάζονταν δε με ασφαλή κρυπτογράφηση, και ως εκ τούτου εκτιμήθηκε ότι δεν επέρχεται διακινδύνευση για τα δικαιώματα και τις ελευθερίες των φυσικών προσώπων, ενώ επίσης δεν προβλέπεται η έκδοση σχετικής γνωμοδότησης της Αρχής Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα, σύμφωνα με τον Κανονισμό Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα και τον ν. 4624/2019. Σε κάθε περίπτωση, βρισκόμαστε σε στενή συνεργασία με την Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα η οποία ενημερώθηκε σχετικά με το αντικείμενο του ως άνω Συμφώνου Τεχνολογικής Υποστήριξης με το από 12.01.2021 έγγραφο του Υπευθύνου Προστασίας Δεδομένων του Υπουργείου.

Τέλος, μετά τη λήξη της δοκιμαστικής περιόδου του ως άνω συμφώνου με την Palantir Technologies UK Ltd, το Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης, θεωρώντας αναγκαία τη χρήση ενός τέτοιου λογισμικού, προχώρησε στις 31.12.2020 στη σύναψη σύμβασης με την εταιρεία PricewaterhouseCoopers Business Solutions Ανώνυμη Εταιρεία Παροχής Επιχειρηματικών και Λογιστικών Υπηρεσιών για την υλοποίηση του έργου «Παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών σε θέματα Αναλύσεων Δεδομένων στην ομάδα διαχείρισης PLFs για την Πανδημία Covid-19» με τίμημα 73.000 ευρώ (συμπεριλαμβανομένου ΦΠΑ). Σκοπός της σύμβασης είναι ο σχεδιασμός και η υλοποίηση ενός στοχευμένου εργαλείου το οποίο θα παρέχει δυνατότητες για τις αρμόδιες αρχές δημόσιας υγείας και πολιτικής προστασίας, ειδικά ως προς την οπτικοποίηση τάσεων και την εξαγωγή βασικών στατιστικών συμπερασμάτων.

Ήδη αυτή η κρίση έχει ενισχύσει την αξία της γρήγορης και ασφαλούς συνεργασίας. Μετά το πέρας της κατάστασης έκτακτης ανάγκης, θα είμαστε σε θέση να χρησιμοποιήσουμε την εμπειρία που αποκομίσαμε, προκειμένου να βελτιώσουμε τους μηχανισμούς της δημόσιας διοίκησης στη συλλογή δεδομένων, στη συγκέντρωση και στην ανάλυση με τρόπο που προστατεύει πάντα την ιδιωτικότητα των πολιτών μας και τα ανθρώπινα δικαιώματα. Η αξιοποίηση αντίστοιχων εργαλείων θα κάνει τα συστήματά μας πιο ανθεκτικά και καλύτερα ικανά να ανταποκριθούν αμέσως στην επόμενη κρίση - ή ακόμη και να προβλέψουν πτυχές της πριν αυτές εκδηλωθούν.

2. Διαβιβάζεται συνημμένα το από 24.3.2020 Σύμφωνο Τεχνολογικής Υποστήριξης, η τροποποίηση αυτού και η επιστολή επέκτασης.

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΣ

ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΠΙΕΡΡΑΚΑΚΗΣ

Αρ. σελ. απάντησης: (5)

Αρ. συνημμένων σελίδων: (6)

Συνολικός αριθμός σελίδων: (11)